E. ČEKIENĖ

tos): Motinos dienos, Vasario 16, Kariuomenės šventės, BALF'o ar ALTOS sukaktuvėms pažymėti, Jaunimo Kongreso reikalais, mirusius veikėjus pagerbti ir kitokiomis progomis ar aktualiais klausimais...

Juose autorė svarsto moters, motinos, tėvo, šeimos, jaunimo, Sibiro tremtyje, išeivijoj ir Lietuvoj likusių lietuvių nuotaikas, pareigas ir pasišventimą tautos gyvybę išlaikyti ir Lietuvos laisvę atgauti.

Knygos įvade Dr. A. Gerutis šiltai pristato knygą, pabrėždamas, kad Em. Čekienės straipsniai "...nesibaigia sulig ta diena..." "Jie yra verti, kad būtų surinkti vienoje vietoje ir išleisti atskiru leidiniu", "...nes juose atsišviečia dabartinės emigracijos džiaugsmai, lūkesčiai ir nusivylimai".

* * * *

Daugelis puslapių skirti moteriai. Autorė kreipiasi į įvairaus luomo moteris, nes visos moterys yra šeimos siela; joms skirta svarbiausia atsakomybė lietuvybę išlaikyti šeimoje ir per ją tautoje.

Moteris — motina neša ir "negęstančią meilę ir didelę kančią", ji yra "negęstantis žmonijos švyturys", kūrėja, visuomenininkė...

Autorė kreipiasi į moteris įvairiomis progomis: Motinos dienoje, Vasario 16-je, Birželio skausmingose dienose, nes "motinos rankose mūsų tautos ateitis..."

Kalbant apie motiną poetiški, švelnūs žodžiai liejasi srove.

Jau vien dėl tos moters reikšmės pabrėžimo tautos gyvenime, lietuvė moteris, ypač jaunosios motinos, auginančios šeimas išeivijos nedalioj ir sūkuryje, organizacijų narės, turėtų įsigyti šią knygą, nes joje jos ras naujų minčių, patarimų, pastiprinimo pareigose...

* * * *

Autorė aktyviai dalyvauja lietuviškoj veikloj, yra patyrusi ir nepailstanti spaudos talkininkė, gerai pažįsta Amerikos lietuvių išeivių gyvenimą, įvairių organizacijų ir institucijų tikslus bei darbus, spaudą, ir straipsniuose visa tai pakritikuoja, pagiria, pasidžiaugia, pasiūlo naujų kelių, idėjų Lietuvos vadavimo ir lietuvybės išlaikymo pastangose.

Ypač rūpinasi lietuviškojo jaunimo ateitimi — lietuvių kalbos ir tautinės sąmonės išlaikymu jame.

Matosi ir nusivylimo ir pasididžiavimo jaunąja karta.

Keletą ilgesnių straipsnių autorė skiria ALTS-gos, savo ideologijos organizacijos ir spaudos ("Dirvos") reikalams, bet apžvelgdama tų veiksnių darbą ir jų reikšmę bei įnašą išeivijos gyvenime, autorė nuopelnus iškelia saikiai, nepamiršdama, gražių žodžių minėdama ir kitų organizacijų, **PLB, BALF'o, Katalikių Moterų, Pabaltijo Moterų Tarybos, žurnalo "Moteris"** ir t. t. veiklą, nes Em. Čekienei pirmoj vietoj rūpi Lietuva.

Visų partijų, organizacijų, institucijų, spaudos, kiekvieno lietuvio darbas — didesnis ar mažesnis — turi būti skirtas Lietuvos laisvei ir tautos tęstinumui.

Tai ir yra, kaip pats knygos pavadinimas pasako, vedamoji knygos mintis ir tikslas.

Be to šie straipsniai, norint plačiau pažinti mūsų gyvenimą, yra aktualūs, įdomūs — informaciniai.

Daug kartų teko girdėti nusiskundimų, net ir iš suaugusiųjų, gan aktyvių, nuoširdžių darbininkų lietuviškame darbe, kad lietuviškosios problemos mūsų spaudoje (knygose, žurnaluose, net laikraščiuose) yra sprendžiamos perdaug filosofiniais, intelektualiniais išvedžiojimais, terminologija. Eiliniam skaitytojui jos darosi varginančios, nesuprantamos... Ne gyvenimas, bet filosofija.

* * * *

Em. Čekienės knyga gyvenimiška ir aiški, nes autorei gerai pažįstami visi išeivijos vargai, klystkeliai, pasisekimai.

Autorė supranta kiekvieną lietuvį, jo mintis. Ji sutinka jį ne vien intelektualų simpoziume, bet gatvėje, fabrike, raštinėj, randa jį kasantį savo daržą, su juo pasikalbėjusi — nudžiunga ar nusivilia.

Šią Em. Čekienės knygą gali skaityti ir suprasti kiekvienas, net ir jaunimas bent pramokęs skaityti.

Nors knyga atrodo storoka — perskaitoma greitai. Sakiniai neištęsti, žodžiai girdimi kasdieną. Palikti platūs laukai, eilutės nesuspaustos, kiekvienas straipsnis prasideda naujame puslapyje, baigiasi kuklia lietuviško motyvo P. Jurkaus kompozicija. Sudaro grožinės literatūros veikalo vaizdą.

* * * *

Kadangi knyga yra atskirų straipsnių rinkinys, nebūtina ją perskaityti iš karto nuo pirmo iki paskutinio puslapio, kaip romaną ar apysaką. Radus laisvo laiko, galima pasirinkti straipsnį atatinkantį nuotaiką ar norint pasvarstyti, pagilinti kokį kylantį klausimą.

Lyg ir norisi siūlyti taip skaityti.

Kai perskaičiau per kelius vakarus, lyg pagailo...

Nereikia geros atminties, prisiminti kas ką tik perskaityta: kartojasi mintis, citatos, eilutės, net puslapiai...

Gal tas sunkiau pastebima periodinėj spaudoj. Straipsniai buvo rašyti maždaug 13 metų bėgyje, pav.: vienas motinos dienos proga buvo atspausdintas 1956 m. "Dirvoj", vėliau panašus 1961 m. "Motery", dar vėliau "Vilty" ir t. t.

Ne daug kas prisimins kažkada skaitytas citatas, sakinius... Galų gale, kas skaito "Dirvą", gal neskaito "Moters" (ir panašiai).

Kai straipsniai liko surinkti ir sutalpinti į vieną knygą ir net sugrupuoti į skyrius tas pasikartojimas tik nuvertina minties svarumą bei aktualumą.

(Pav. 81 puslapis net iki 1½ puslapio kartojasi 217-8 puslapiuose (1 — "Motery", kitas straipsnis "Dirvoj").

Pastebima ir minties prieštaravimas. Pav. viename straipsnyje ("Motery") autorė įrodinėja, kad jaunimui reikalingas politinis auklėjimas (73 p.) ir nuomonei paremti cituoja Vysk. Brizgio žodžius: "Raginti jaunimą nesidomėti politika, jos bijoti, nuo jos šalintis yra tas pats, ką jį raginti nesidomė-

Iš k.: dr. K. Bobelis, Gražina Krivickienė ir dr. J. Genys, Amerikos Balso minėjime, kuris įvyko 1971 m. spalio mėn. 7 d. Washingtone.

ti savo politinėmis teisėmis ir pareigomis, nesidomėti visos žmonijos problemomis. Ši tendencija yra atmestina be ilgų diskusijų."

O 209 p. rašo: ... tačiau visai nereikėtų kreipti dėmesį į politinį jaunimo paruošimą. Pasaulinių pedagogų tvirtinimu, jaunimas politiškai gana vėlai subręsta ..." ... užtektų įdiegti vien lietuvybės ir laisvės idėją ..."

Autorė galėjo nurodyti skirtingų asmenų skirtingą šiuo klausimu pažiūrą, palikti skaitytojui apsispręsti ar pati pasirinkti vienokią ar kitokią nuomonę, jai pritarti, duoti argumentus, bet du priešingi teigimai — netinka.

Pasitaiko ir daugiau kontra-pro pasakymų.

Patikrinus kur ir kada straipsniai buvo atspausdinti — darosi aišku: 209 puslapyje straipsnis buvo atspausdintas "Laisvojoj Lietuvoj", o 73 puslapy — 1966 m. "Motery".

Vienuolikos metų tarpe autorė galėjo giliau į šį klausimą pažvelgti ir pakeisti nuomonę ... Ar būtų buvę neverta, kad autorė būtų pašventusi dar daugiau laiko ir mintis apibendrinusi, pasikartojimus išlyginusi.

Neaišku, dėl ko leidėjai nekreipė į tai dėmesio.

Gal kils kartais abejonė ar visada priimtinas autorės vienokio ar kitokio klausimo svarstymas? Kiekvienas perskaitęs knygą, susidarysite savo nuomonę: priimsite, atmesite ar ieškosite "aukso vidurio".

Kai kam, gal ypač vyrams, gali susidaryti įspūdis, jog perdaug jautriu, graudinančių žodžių. Perdaug "šauksmo".

Tautines problemas, nors jos ir gyvybinės ir skaudžios, galima spręsti šaltu protu, kaip skaitome mūsų filosofų, politikų veikaluose.

Bet autorė tautos nedalią pergyvena širdimi ligi jos pačių gelmių: "... apie tai turime kalbėti, rašyti, gyvą pavyzdį rodyti ..." "... reikia šaukti, nors kartais atrodytų, jog balsas tyruose šaukiančio".

Šaukti taip, kad visi išgirstų, nes kiekvieno lietuvio tikslas yra kovoti už Lietuvos laisvę, tautos tęstinumą, formuoti jaunąjį patriotą lietuvį — rašo ji puslapis po puslapio ...

Ji negali tylėti ir partizanų žodžiais klausia visus: "Kaip gali tylėti, kada žemė šaukia (Akmenys vaitoja tėviškės miške / Kaip gali šypsotis užsidėjęs kaukę / Kada brolių rankos tiesia į tave. (Laisvės kovų dainos).

Tie jautrūs, pilni meilės ir skausmo žodžiai, kaip leidėjai knygos aplanke rašo: "... ateina pas skaitytojus, kad juos sustiprintų ir padrąsintų mūsų kovoje už Lietuvos laisvę ..."

V. Baukytė (nuotrauka 1 pusl.), Detroito tautinių šokių ansamblio "Šilainė" dalyvė šoka Kepurėlę.

Scena iš **Danutės Brazytės-Bindokienės** veikalo — Lituanika II-ji. Vaidina Washingtono Kristijono Donelaičio mokyklos mokiniai.
Nuotrauka A. Petručio

• MOTERYS PASAULYJE

NIJOLĖ KENTIENĖ

AGR. E. GIMBUTIENĖ

Su staklėse austais sieniniais kilimais, Los Angeles Bendruomenės Dienos proga suruoštoje dekoratyvinio meno parodoje, stipriai pasirodė **Nijolė Grudzinskaitė-Kentienė.** Atsisakydama šokiravimo ir stebinančių naujovių, bet likdama ištikima moderniam išraiškos būdui, taip pat atsisakydama realistiškų figūrų, ji savo santūriu būdu ir skoniu perdavė nuotaiką įdomiu, abstrakčiu piešiniu ir neįprastais spalvų deriniais, įvesdama metalą, šiaudą, kutus. Šioje parodoje ji mums parodė kokių įdomių galimybių ir krypčių gali išvystyti dekoratyvinis menas, kurio paskirtis puošti ir turtinti mūsų gyvenamąją aplinką. Architekto V. Radvenio pastangomis visa paroda turėjo skoningai naują veidą, atsisakant turgavietę primenančių paskirų stalų, bet daugiau derinant kūrinį prie kūrinio, grupuojant keramiką, žvakes, medžio išdirbinius ir kilimus drauge, kur jie papildė ir iškėlė savo individualų grožį.

Nijolė Kentienė pradėjo studijas Stuttgarto Meno Akademijoje, toliau jas tęsė Pratto institute, Textile Designing Newarke ir Scripp College Kalifornijoje. Šiuo laiku yra įsikūrusi su vyru Valentinu ir dukra Rima Los Angeles priemiestyje Valencijoje ir gilina studijas tapyboje.

Jūratė Batūraitė ir **Valentina Balsytė,** surengė savo darbų parodas Toronte; pirmoji — tapybos, antroji — keramikos ir vario.

Dail. A. A. Tamošaičių meno paroda įvyko Bostono New City Hall meno galerijoje. Buvo išstatyti 30 audiniai ir 31 aliejaus darbai. Paroda praėjo su dideliu pasisekimu.

Agr. E. Gimbutienė dalyvavo Los Angelės L. B. surengtoje parodoje. Ji išstatė įvairius meniškus išdirbinius padarytus iš jūros kriauklių.

Dail. Natalija Jasiukynaitė, gyv. New Yorke, sėkmingai dalyvauja įvairiose meno parodose. Paskutinė paroda buvo surengta praėjusį rudenį rugsėjo ir spalio mėn. New Yorke.